

Ulandsbistand

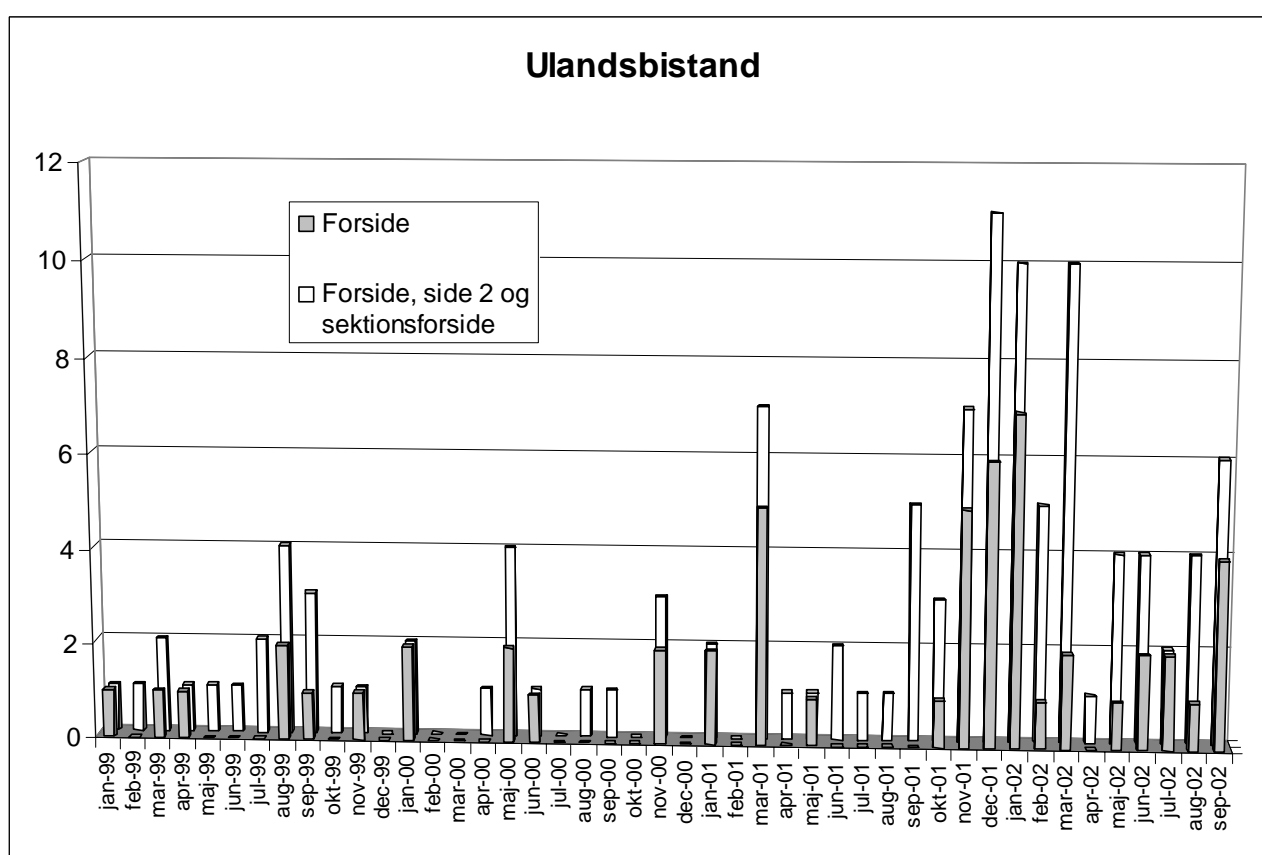
Spørgsmålsformulering: "Ulandsbistand" (flere eller færre penge)

Indledning: Generelt om debatten i forhold til spørgsmålsformuleringen

Det må forventes, at holdningen til spørgsmålet påvirkes af såvel respondentens prioritering af bistand til ulandene i forhold til andre formål som opfattelsen af forvaltningen af ulandsmidlerne.

Dækningen i analyseperioden

Der var i analyseperioden 54 forsider, der faldt inden for udvælgelseskriterierne. Heraf var 23 i Information, 14 i Politiken, 14 i Jyllands-Posten og 3 i Aktuelt. Artiklerne var forholdsvis skævt fordelt over perioden:

Januar 1999-oktober 2001

I 1999 og 2000 er det stort set kun Information, der har ulandsbistanden på forsiden: 11 i alt mod 3 i de andre aviser tilsammen. Der er tale om spredte artikler, der bl.a. forholder sig kritisk til administrationen af den danske ulandsbistand – ikke mindst særlige hensyn til erhvervslivet – men i et bistandspositivt perspektiv.

Fra starten af 2001 begynder Jyllands-Posten at beskæftige sig mere med emnet. Det bliver til 4 forsider i januar og marts, hvor den røde tråd er den voksende ulandsbistand og dens tvivlsomme anvendelse. En ændret beregningsmetode medfører en milliardforøgelse af den danske bistand, Rigsrevisionen kritiserer et projekt, og man fortsætter med at bevilge penge til et

eksportfremmekontor trods dårlige evalueringer. En marts-forside i Politiken afslører, hvordan ulandsmidler kanaliseres til danske virksomheder, og på Aktuelt's forside er Venstre parat til at hæve ulandsbistanden, hvis der frigøres midler hertil fra flygtningeområdet gennem oprettelse af lejre i nærområderne.

I EU er der – ifølge Politikens forside den 11. oktober 2001 – enighed om at hæve medlemslandenes ulandsbistand. Det er dog ikke konkretiseret.

November 2001-januar 2002

Fra november 2001 intensiveres dækningen af ulandsbistanden mærkbart. De store borgerlige partier går til valg på en sænkning af ulandsbistanden, men den 9. november fremgår det af Jyllands-Postens forside, at et flertal af danskerne – og af Venstres og de konservatives vælgere – bakker op om det eksisterende bistandsniveau. Tre dage senere er det Politiken, der på forsiden kan meddele, at man vil samle udlændingepolitikken hos én minister. Anders Fogh Rasmussen giver udtryk for, at en kommende borgerlig regerings fokusering på hjælp i nærområderne kan frigøre midler til mere ulandsbistand.

Efter valget foranlediger regeringens planer om nedskæring af bistanden kritik fra bl.a. Verdensbanken, FN og nobelpristager Tutu fra Sydafrika. FNs højkommissær for menneskerettigheder, Mary Robinson bebuder på baggrund af den nye regerings udmeldinger, at FN-systemet nøje vil overvåge, om Danmark overholder de internationale konventioner, mens Tutu udtaler, at Danmark tilsyneladende ikke har forstået årsagerne til terrorangrebet den 11. september (2 JP-forsider, 1 Politiken-forside).

Der er en række artikler om, hvor besparelserne rammer. Det gælder bl.a. miljøbistanden, FN-bistanden, bistanden til Vietnam, Bangladesh, Eritrea, Malawi, Zimbabwe og Burkina Faso (sidstnævnte roses ellers i en evaluering) og støtten til det palæstinensiske politi. Bl.a. VU kritiserer sammen med ulandsorganisationer og venstrefløjens regerings ”grønthøster”-metode til beskæring af ulandsbistanden (3 JP-forsider, 1 Politiken-forside).

Samtidig kritiseres imidlertid administrationen af ulandsbistanden. Det gælder bl.a. miljøbistanden til Sydafrika, der er forfejlet, og erhvervsindsatsningen i det såkaldte Privat Sektor program, som har haft for ringe effekt. Desuden kritiserer Rigsrevisionen Udenrigsministeriets opfølgende rapporter for at være mangelfulde, og fra politisk side udtrykkes betænkelighed ved, at det folkelige grundlag for en række statsstøttede ulandsorganisationer er til at overse. 2 Information-forsider, 1 Politiken-forside og en forside på Jyllands-Posten.

Februar 2002-september 2002

Der bliver atter stille om ulandsbistanden. Information har i marts to forsider, som tegner et negativt billede af perspektiverne for et FN-møde om ulandsbistand i Mexico. I maj fortæller Jyllands-Posten på forsiden, at ulandshjælpen er ”ramt af forstoppelse.” Det kniber med at bruge pengene, som brændes af sidst på året, som når forsvaret skyder løs i december.

I juni og juli har Politiken 3 forsider om regeringens bistandspolitik. Avisen mener at vide, at signalværdien af den faldende danske ulandsbistand i forbindelse med Johannesburg-topmødet senere på året bekymrer regeringen, som bl.a. overvejer de regnskabsmæssige muligheder. Desuden berettes det, at regeringen har planer om en omlægning af bistanden, så der fokuseres mere på flygtninge i nærområder. Denne fokusering skal også gennemføres i EU i forbindelse med det danske formandskab, men de planer vækker kritik fra såvel den britiske udviklingsminister som Poul Nielson, som er dansk kommissær netop for udvikling.

”Torturofre ramt af sparekrav” hedder Politikens forsiderubrik den 28. august 2002. Det drejer sig om Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre, hvis internationale arbejde tilsyneladende skæres væk. Det står imidlertid noget uklart i artiklen, om det reelt er tilfældet.

Søgningen indfanger 3 forsider (Politiken, JP og Information) om topmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg i starten af september, hvor det viser sig mere end vanskeligt at forene de mange forskellige interesser. Resultatet udlægges generelt som en skuffelse fattigt på indhold, og til overflod afsluttes mødet med en USA-erklæring om, at aftalerne ikke er forpligtende. Undervejs betegner statsministeren topmødet som spild af tid og kritiserer anvendelsen af bistandsmidler til ”bureaukrater”, frem for til basale fornødenheder som rent drikkevand. Det viser sig imidlertid, at regeringen selv bruger miljøbistandsmidler til et topmøde i København.

Politiken kan den 20. september på forsiden berette om en sjælden enighed vedrørende bistandspolitikken. Et Venstre-forslag om at placere evalueringen af bistandsprojekter hos en uafhængig instans frem for hos Danida høster opbakning fra såvel oppositionen som flere bistandsorganisationer.

Konklusion

Dækningen omkring regeringsskiftet er væsentligt mere intensiv, end i den øvrige del af perioden. Over hele perioden er der spredt dækning af konkrete projekter m.v., herunder jævnlige kritik af anvendelsen af midlerne, men i forbindelse med regeringsskiftet sker der et decideret kursskifte. Dette skifte er imidlertid ikke affødt af holdningsændringer hos centrale aktører, men blot et skiftet folketingsflertal. Derfor er det også tvivlsomt om – og i hvilken retning – opinionen forskydes som resultat af de hjemlige politiske udmeldinger.

Til gengæld må det antages, at udmøntningen af regeringens politik, som med dækningen må kendes bredt i befolkningen, rykker ved opfattelsen af det danske bistandsniveau. I forlængelse heraf må man forvente, at flere vil finde niveauet for lavt – ikke mindst fordi velanskrevne udenlandske iagttagere kritiserer nedprioriteringen af ulandsbistanden.